

šola je imela do sedaj 159 gojencev, letos jih je 73. Od izstopivših učencev je zaposlenih 16 v raznih rokodelstvih, 6 v tovarnah, 3 v trgovini, 7 pri poljskem delu, 10 pri domačem delu, 4 pri kolportuži, 2 sta v državnem vzgojevališču, 1 je v hiralnici, 1 v sirotišnici, 3 so v domači oskrbi, 9 se jih je izselilo v druge šolske okoliše, 8 jih je umrlo. Nezaposlenih je 8. — Žal, da so ponka na pomožni šoli deležni le otroci nekaterih šolskih okolišev (Ljubljana, Maribor, Mengeš, Jesenice). Za druge, zlasti za podeželske pa ni dobiti primerne oskrbe, ker še nimamo internata za manjnadarjene otroke in ne zavoda za slaboumne otroke. Le-ti zadnji se za sedaj zatekajo v hiralnice in sirotišnice, kjer pač ni za nje pravega mesta, ali pa, prepuščeni domači oskrbi, pohajajo po cestah in so v zabavo poulični otročadi. Vendar je nujna potreba, da dobe tudi ti otroci svoj dom, saj imajo iste socialne pravice kakor njih zdravi in polnočni tovariši.

— **«Po polzevo, iz Mežiške doline».** Na notico pod tem naslovom, ki je bila priobčena v 44. številki «Učit. Tovarisa», nam je poslal okrajni šolski nadzornik tov. Miloš Grmovšek sledeče pojasnilo: Dopisnikova izvajanja ne odgovarjajo resnici. Res je sicer, da ni od takrat, odkar je zbolel in odšel v bolnico g. nadz. Thama, v pisarni okrajnega šolskega sveta prevajškega posebne pisarniške moči, resnica pa je tudi, da rešuje med tem časom dole spise gosp. glavar kot predsednik okrajnega šolskega sveta deloma sam, deloma jih pa pošilja meni kot nadzorniku za prevajški okraj v reševanje. Ko sem bil dne 3. novembra t. i. sam našel v pisarni posebnih zaostankov. Pri tej priliki sem se nadalje mogel iz predloženih mi spisov uveriti, da tudi dopis z naslovom: «Orožništvo za učiteljstvo» v isti številki «Učit. Tovarisa» ne odgovarja resnici.

— **«Slepem nove oči.»** Kuratorij za oskrbo slepcev v Ljubljani nam je poslal sledeče vrste v priobčenje: V zadnjem času razpošilja Matej Strgar nekaj svojih duševnih proizvodov v vezani in nevezani besedi privatnikom in zavodom. — V teh objavlja senzacijsko novost »Slepem nove oči.« Izjavljamo, da Strgar še dobro vidi in ni gojenec našega zavoda, ampak hiralec v zavetišču Kranjske hranilnice na Stari poti 3, v katerem poslopu se nahaja tudi zavod za slepce. — Z njim nimamo nikake zveze. — Ker smo izvedeli, da so prejele one proizvode tudi šole po Sloveniji, si dovoljujemo ponovno opozoriti p. n. učiteljstvo na zgoraj pojasnilo.

— **Tiefengruberjevo črnilo.** Črnilo za šolsko in uradno potrebo dobre kakovosti je pri nas po zmernih cenah težko dobiti. Po različnih poskusih s kemičnimi proizvodi svetovnoznanih tovarn se je posrečilo višjemu poštnemu oficijalu K. Tiefengruberju v Mariboru najti črnilo, popolnoma čiste kemične sestavine v najboljši kakovosti, ki ima vse prednosti izvrstnega pisala. — Črnilo daje lepo, čisto pisavo, ki se hitro posuši, ne maže, teče lahko iz peresa, ne da ga razjeda, ne pušča ostankov v črnilnikih in je dosti ceneje, ko vsako drugo blago. Posebna prednost tega črnila je ta, da se hrani v trdih tabletah, od katerih vsaka zadostuje ravno za eno desetino litra tekočega črnila, če se raztopi v vroči vodi. Tablete, ki niso primerjati običajnim črnilnim praškom, so najnovejši izum kemične industrije, ki je s tem svoj namen izvrstno dosegla. Prihranijo se danes nepriemerno visoki stroški za steklenice in druge posode, katere je treba plačati pri nakupu navadnega črnila. Tablete se lahko hranijo za neomejeni čas ne da bi količkarj trpele na kakovosti. Opisani kemični izdelek se proizvaja v sledečih barvah: črno, modro, rdeče zeleno, vijoličasto, in za kopiranje vijoličasto. — Vse barve v izvanredni čistosti in jasnosti. Po glavni kemični sestavini se imenuje to črnilo: Konit ter pride tableta na 1.25 D = 5 K brez ozira na barvo. Šolska vodstva dobe na zahtevo od zgoraj imenovanega dobavitelja po eden vzorec brezplačno za poizkus. Naročeno črnilo se dopošlje brez stroškov ter se priloži pošiljki čekovna položnica.

Neodrešena domovina.

— **Brezpravna raja.** Bič krivice — tako piše tržaški »Učiteljski List« v svoji 20. številki z dne 16. oktobra t. l. — pa da po naših hrbtih. Za Istrjo je prišel na vrsto Trst. Zanka vržena nam krog vrta se oži in oži. Ni treba krvi naših besed, da jasno označijo pogubo v katero nas pehajo; mrzla kronika nam za to zadostuje. Začeli so sprejeti čenjanjem. Nevarno je, da je učitelj dve leti na istem

mestu, torej proži! — Odstavili so 12 mladih učiteljev z motivacijo, da jih več ne potrebujejo, vsem tem pa niso izkazali milosti, da bi jim povedali to vsaj en dan pred začetkom šole, da bi si preskrbeli drugo mesto. Tako so nekateri na cesti, gladni in obupani. Vmešali so se tudi na privatno šolo in so odstranili 2 učiteljski moči, brez preiskave, sam Bog vedi zakaj. Kdor ni stalno nameščen, tega odpustijo kadar hočejo in brez vzroka. Zato pa ni imenovanj. Dvanajst let so nastavljeni nekateri in prosijo leto za letom za imenovanje. Zaman. Trinajsto leto požirajo nekateri šol. prah, trinajsto leto prodajajo poceni svoja pljuča, a vsakdas lahko pridejo in jim porečejo: — Ne potrebujemo vas. — Pojdite! — Italijanski tovariši so bili deležni med tem časom dveh ali celo treh imenovanj. Dalje ne priznavajo več naših izpitov iz italijanščine. Zato so nastavili na slovenske šole Italijane, ki bodo poučevali italijanščino. Tiste ure pa, ki jih tako prevzamejo ti italijanski učitelji, bodo morali nadomestiti slovenski na skrupanih paralelakah, ki bodo brez svojega posebnega učitelja. Zraven vsega tega so znatno skrčili razrede, dasi število otrok nadlo; posledica tega so razredi s 70—80 otroci. — In ti številni razredi bodo brez knjig, saj nam oblasti niso potrdile niti nedolžne računice. — Kam gremo, kam gremo?!

— **Raznarodovanje našega naroda v zasadenem ozemlju.** Odredbo laških šol. oblastnih, da je otvorili laške šole po vseh krajih, koder biva najmanj 15 laških otrok, Lahi že izvajajo. V Divači na Krasu se nametali kopo laških železniških delavcev in pred kratkim so jim ustanovili laško ljudsko šolo, v katero pa love sedaj tudi otroke slovenskih železničarjev. Tem grozi, da bodo odpušteni iz službe, če ne vpišejo svojih otrok v novo šolo. Če pojde s tem nasiljem dalje, bomo doživeli na raznih bolj izpostavljenih krajih slične raznarodovalnice. V Istri se našemu ljudstvu sistematično zapirajo šole, na severu se otvarjajo laške; tako izgleda toliko hvalisana laška pravicoljubnost v zasadenem ozemlju. — Devinčani so prosili, naj se jim šola z odet otvori. Mesto tega so jim poslali Lahi sedaj laškega kateheta, kateri ne razume otrok, otroci pa ne njega.

— **Proslava spomina zaslužnega moža.** Blagopok. tovarišu Vinku Engelmannu je postavila Šentjakobska čitalnica v Trstu krasen nagrobni spomenik na pokopališču pri Sv. Ani. Odkritje se je izvršilo v torek dne 1. t. m. na prav slovesen način. Daljše poročilo prinese prihodnja številka.

— **Upravni odbor »Zveze slovenskih učiteljskih društev v Trstu.«** Na seji upravnega odbora, ki se je vršila pri Sv. Ivanu dne 12. oktobra, je bil izvoljen predsednikom dosedanj predsednik, mnogozaslužni tovariš Grmek, blagajnikom tov. Gruntar in tajnikom tov. Kodé. Kot člani upravnega odbora funkcionarjo sledeči tovariši: Ivo Sepič za jugoslov. uč. društvo v Pazinu, Bogomil Medvedšek za Slovensko uč. društvo v Istri, Ivan Danec za tržaško uč. društvo, Fortunat Lampret za postojnsko društvo, Ignacij križman za goriško, Josip Rakoveček za tolimsko, Matej Mikuž za istrj. uč. društvo in Jože Rupnik za Sloni podružnico v Idrji. Zastopnik voloskega uč. društva je Avgust Rajčič.

Zavednost učiteljstva pri podpisovanju državnega posojila.

— **Podpisovanje 7% drž. invest. posojila po učiteljstvu političnega okraja Slovenjgradec** je doseglo sledeče rezultate: a) v šolskem okraju Slovenjgradec 32.600 K, b) v šolskem okraju Maribor 18.400 K in c) v šolskem okraju Štetaj 35.200 K, kar da skupno svoto 86.200 K.

— **V krškem šolskem okraju** je podpisalo 119 učiteljev in učiteljic 104.800 K državnega posojila na plačilne obroke, direktno s plačanimi zneski pa je podpisalo 9 učiteljev in učiteljic 209.300 K; skupno je torej podpisalo 119 učiteljev in učiteljic 314.000 K državnega posojila.

— **Državnega posojila je podpisalo učiteljstvo litijskega okraja** skupno 60.400 K.

— **Učiteljstvo včlanjeno v »Učiteljskem društvu za celjski okraj«** je podpisalo 67.600 K državnega posojila.

— **Učiteljstvo kamniškega šolskega okraja** je potom čekovnega urada podpisalo 7% invest. državnega posojila 28.600 Din., direktno pa 8.900 Din., skupno 37.500 Din. = 150.000 Kron.

— **V črnomeljsem šolskem okraju** je podpisalo 43 učiteljev(ic) 53.200 K 7% državnega invest. posojila na plačilne obroke, direktno s plačanimi zneski pa je podpisalo 9 učiteljev(ic) 28.200 K; skupaj torej 52 učiteljev(ic) 81.400 K.

— **Podpisovanje drž. posojila na posameznih šolah:** učit. Mošnje 800 K; učit. Mengeš 3600 K; učit. Sv. Tomaž pri Ormožu 3600 K; učit. v Svetinjah 0; učit. Sv. Miklavž 3200 K; Višnja gora 23.600 K; Zagorje ob Savi 5200 K; Toplice pri Zagorju o. S. 4000 K; Prežganje 4000 K; Litija 2800 K; St. Vid 2800 K; Stična 2800 K; Smartno pri Litiji 2400 K; Sv. Križ 1600 K; Krka 1600 K; Zalna 1600 K; Velki gabr 1600 K; Polšnik 800 K; Ivole 800 K; Polica 800 K; Kolovrat 800 K; Hotič 800 K; Janče 400 K; Kresnice 400 K; Javorje 400 K; St. Lambert 400 K; Sava 400 K; Štanga 400 K; učit. Cerknica 3600 K; učit. Strnišče 2000 K; učit. Sv. Križ nad Marib. 400 K.

Razpisi služb.

Štev. 983/P.

RAZPIS UČITELJICE ŽENSKIH ROČNIH DEL.

Po odredbi višjega šolskega sveta v Ljubljani števil. 8727 od 12. oktobra 1921 se razpisuje učiteljska služba ženskih ročnih del na šestrazredni osnovni šoli z dvema vzporednicami pri Sv. Marku niže Ptuja v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo po predpisani službeni poti do dne 30. novembra 1921.

pri krajnem šolskem svetu Sv. Marko niže Ptuja.

Predsednik:

Dr. Pirkmaier m. p.

Alfonz Breznik

11-letni učitelj Glasbene Matice LJUBLJANA, Kongresni trg števil. 15.

Prvorazredni klavirji, pianini in harmoniji; Förster, Bösendorfer, Heitzmann itd. Učitelji dobe tudi na obroke. Violine in vse glasb. or. dje v bogati izbiri. Strane in štev. vsob. vsi na a-belo in drobno.

Največja trrdka v Jugoslaviji.

Ženitbena ponudba!

Starejša učiteljica, popolnoma osamljena, sirota, brez primerne poznanstva v samotni vaški okolici, bi se rada poročila s tovarišem ali drugim uradnikom v starosti 35 - 50 l. Tajnost v vsakem oziru zadržana. Ponudbe pod »Skupno življenje« na upravo »Učit. Tovarisa«.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Vsak Jugoslovan mora biti član »Jugoslovanske Matice!«

Prva srbska ali hrvatska čitanka

za slovenske osnovne šole.

Priredili

Iv. Lésica, P. Lokovšek in dr. R. Molé

Cena 6 D.

Kot učna knjiga pripuščena z odlokom oddelka za prosveto in vere pokrajinske uprave v Ljubljani, z dne 14. oktobra 1921 št. 5657.

Dobiva se v »Učiteljski knjigarni« v Ljubljani.

IZŠEL JE IMENIK

šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih (strokovnih), srednjih šol, liceja in učiteljskega v Sloveniji po stanju šol. leta 1920/21. Cena 10 dinarjev.

Natis. in založ. »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

GALERIJA NAŠIH MOŽ.

Po originalih akad. slikarja prof. Koželja je začela Učiteljska tiskarna izdajati portrete naših mož.

Ravnokar so izšli v dvobarvnem tisku: Valentin Vodnik, Anton Martin Slonšek, Josip Stritar. Velikost: 47 x 61. — Cena vsaki sliki 3 din. (ovoj in poštnina posebej). Slike so namenjene šolam, društvom, javnim lokalom, zasebnikom.

Naročila sprejema in izvršuje

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz

E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dediščina. III. Trpini. Trdo vez. K 18.—

Otroški oder

Drugi predelani natis. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtec in ljudskih šol. Broš. K 16.—

H. PODKRAJŠEK: Pomočnica izkušnja za rokodelske obrte. Broš. 12 K.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.

Spisal MIHAEL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14.—